

Nijmegen

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 27 juni 2023
Onderwerp Digitale laaggeletterdheid in Nijmegen

Geachte leden van de Raad,

Tijdens de themamiddag 'Raad weten met digitalisering' op 29 maart jl. vroegen raadsleden om meer zicht op de digitale laaggeletterdheid in Nijmegen. Met deze brief informeren wij u hierover.

Digitale laaggeletterdheid

Het om kunnen gaan met digitale voorzieningen wordt tegenwoordig als een basisvaardigheid gezien, op hetzelfde niveau als kunnen lezen, schrijven en rekenen. We weten al langer dat mensen die niet goed kunnen lezen en schrijven, ook minder digitaal vaardig zijn aangezien digitale wereld nog steeds vooral een schriftelijke wereld is¹. Daarnaast is er ook een groep mensen die wel geletterd zijn, maar niet digitaal vaardig.

Om digitale laaggeletterdheid uit te leggen, gaan we uit van de volgende definitie van digitale geletterdheid, namelijk *'de mate waarin iemand in staat is om (kwalitatief hoogwaardig) voordelen met internet en technologie te behalen, en om de risico's ervan te beperken, nu en in de toekomst'*². Een inwoner die digitaal laaggeletterd is, beschikt over onvoldoende basisvaardigheden en kennis om op een veilige en functionele wijze gebruik te maken van de mogelijkheden die digitale voorzieningen bieden.

Gevolgen van digitale laaggeletterdheid

Zonder (digitale) basisvaardigheden kunnen mensen niet meer in voldoende mate meedoen in de samenleving die steeds digitaler wordt. De verwachting is dat ze meer moeite hebben gebruik te maken van hun rechten, worden sociaal meer uitgesloten, hebben minder kans op een (goed betaalde) baan en hebben een hoger risico om slachtoffer te worden van nepnieuws of cybercrime. Het Sociaal Cultureel Planbureau wijst het verbeteren van digitale basisvaardigheden in haar laatste onderzoek aan als een belangrijke factor om sociale verschillen in Nederland te verkleinen³.

¹ Stichting Lezen en schrijven (2015), [Laaggeletterden: achterblijvers in de digitale wereld?](#)

² Van Deursen & Helsper (2020), *Digitale vaardigheden: Een onderzoeks- en beleidsagenda*, p.7

³ Sociaal en Cultureel Planbureau (2023), [Eigentijdse ongelijkheid](#)

Postadres

Gemeente Nijmegen
P150
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres

Mariënborg 30
6511 PS Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon

Rob Haans
r1.haans@nijmegen.nl
T 024 – 329 93 05

Ons kenmerk

E23.002431

Digitale laaggeletterdheid in Nijmegen

Er zijn geen specifieke cijfers beschikbaar over digitale laaggeletterdheid van Nederlanders, dus ook niet van Nijmegenaren. We scharen het beheersen van digitale vaardigheden echter onder de algemene noemer 'basisvaardigheden', waartoe ook lezen, schrijven en rekenen vallen, en daarover zijn wel cijfers beschikbaar. In Nijmegen is ongeveer 10% van de beroepsbevolking laaggeletterd, dat wil zeggen ongeveer 13.000 Nijmegenaren.⁴ Daarboven is een gedeelte van de Nijmegenaren wel geletterd, maar niet digitaal vaardig. In 2021 wordt 21% van de Nederlanders tussen 16 en 75 jaar als digitaal laaggeletterd gezien⁵. Als we dit vertalen naar de Nijmeegse situatie komt het totaal aantal digitaal laaggeletterden in Nijmegen op meer dan 30.000 personen.

Gemeentelijk beleid tot nu toe

In het 'Regionaal uitvoeringsplan 'Bevorderen basisvaardigheden bij volwassenen' Regio Nijmegen 2021-2024' wordt geen onderscheid gemaakt tussen de afzonderlijke basisvaardigheden. De gemeente Nijmegen streeft naar een divers aanbod bij onze partners zodat alle basisvaardigheden verbeterd worden. De Bibliotheek Gelderland Zuid voorziet bijvoorbeeld in een zeer ruim aanbod voor het verbeteren van digitale vaardigheden.

Zicht op (digitale) laaggeletterdheid

Het is erg lastig om goed zicht te krijgen op (digitale) laaggeletterdheid. Zo zijn de afgelopen jaren definities van het begrip aan het veranderen en sluiten onderzoeken vanuit het verleden hier niet altijd op aan. Met de definities verschuift ook de doelgroep. Dit heeft tot gevolg dat eerdere onderzoeken niet altijd goed de huidige vragen beantwoorden. Daarnaast heerst veel schaamte rondom (digitale) laaggeletterdheid, of is er sprake van zelfoverschatting⁶. Het gebruik van digitale onderzoeksmethoden is juist voor dit onderwerp discutabel. Kwalitatief goede onderzoeken zijn daardoor arbeidsintensief en vinden daardoor maar beperkt plaats. De verwachting is echter dat de genoemde cijfers eerder hoger dan lager ingeschat moeten worden.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester

⁴ Geletterdheid InZicht.nl (2016), [Aandeel laaggeletterden naar regio](#)

⁵ Eurostat (2022), [How many citizens had basic digital skills in 2021?](#)

⁶ MinEZK, Motivaction (2020), [Veilig Online 2020](#)